

אודיסיאה : ספר שישי

נאוסיקאה

כך אודיסאוס שבע התלאות שכב שם,
שינה ולאות הכריעוהו, ואלו אתנה
הלכה אל ארץ הפייאקים ואל עירם.
קודם הם חיו בהיפריה רחבת הידים,
5 סמוך לבני עם גס ושחצן, הקיקלופים,
שבכוחם העדיף פשטו עליהם מדי פעם.
ונאוסיטואוס האלוהי העבירם לסכריה
ויישבם הרחק מבני האדם יגעי הכפיים.
הוא הקיף את העיר בחומה, בנה בתים,
10 הקים מקדשים לאלים, וחילק את הקרקע.
אחרי כן הוכנע ביד הגורל וירד להדס,
ואז מלך אלקינואוס והאלים החכימוהו.
אל משכנו הלכה אתנה אפורת העין,
כדי להכין את שיבת אודיסאוס הביתה.
15 היא פנתה אל החדר המפואר שישנה בו
נערה דומה במראה ובגוף לבנות אלמוות,
נאוסיקאה בת אלקינואוס. מצדי הפתח
שתי שפחות שאלות החן ברכו ביופי
נמו, והדלתות הבוהקות היו מוגפות.
20 אל מיטת הנערה כמשב רוח היא חשה,
עמדה מעל לראשה ודיברה אליה
בדמות בתו של דימס הספן הידוע,

היא היתה בגיל נאוסיקאה ויקרה לה.
 בדמות זו אמרה אתנה אפורת העין:
 25 "איך זה אמך ילדה בת כה מוזנחת?
 בגדיך המרהיבים נחים ללא יד מטפלת,
 ויום כלולותיך קרוב, תצטרכי לעדות אז
 בגדי פאר, ולדאוג גם ללבוש מלוויך.
 בדרך זו שם טוב נפוץ מפה לאוזן,
 30 וגם אביך ואמך הגבירה כך ירוו נחת.
 קומי, נלך לכבס עם עלות השחר,
 אבוא ואעזור, שמהר תהיי מוכנה,
 כי לא תשארי בתולה עוד הרבה זמן.
 כבר עכשיו מבקשים את ידך בכל הארץ
 35 טובי הפאיאקים, ואלה אחים לך לגזע.
 בואי, עם שחר בקשי מאביך המלך
 שיכין לך צמד פרדות ועגלה להוביל בה
 את החגורות, השמלות והאריגים הנוצצים,
 וסעי גם את, זה עדיף מללכת ברגל,
 40 הן בריכות הכביסה רחוקות מעירנו."
 ובאמרה זאת פנתה אתנה אפורת העין
 אל האולימפוס, שם, אומרים, איתן לנצח
 בית האלים, לא זע ברוח, לא נרטב בגשם,
 אין שלג נופל בו, רק פרוש האויר הגבוה
 45 ללא ענן, לובן זוהר מרצד מכל עבר,
 והאלים הברוכים בכל הימים יודעים עונג.
 לשם מחדר הנערה עלתה אפורת העין.
 מיד באה אאוס על כסא הפאר והעירה
 את נאוסיקאה יפת השמלה, ותמהה עוד
 50 על החלום היא עברה בארמון לספר להוריה,
 לאביה הטוב ולאמה, ומצאה אותם שם.
 האם ישבה לפני האח עם שפחותיה,

טווה בפלך חוטי ארגמן, את אביה
 פגשה כשיצא אל הנסיכים רמי היחש
 למועצה לפי הזמנת נכבדי הפאיאקים.

55

היא נעמדה ליד אביה הטוב ואמרה לו:
 "אבא יקר, תוכל להכין לי עגלה, גבוהה,
 יפת אופנים? בגדי החמודים מוטלים כאן
 מלוכלכים, אקח אותם ואכבס בנהר.
 גם לך נאה לעטות בגד נקי על כתפך
 כשאתה יושב ונועץ עם בחירי הארץ.
 מה גם שחמשת בניך גרים בבית,
 שנים נישאו, ושלושה רווקים צעירים עוד,
 והם תמיד מבקשים לבוש שכיבסוהו
 טרם יצאו לרקוד. ואני לכל זאת דואגת."

60

היא התביישה לדבר על חדות נישואיה
 באזני האב. אך הוא הבין, ואמר לה:
 "פרדות לא אמנע ממך, בתי, ולא מאומה.
 לכי, העבדים יכינו לך עגלה גבוהה
 יפת אופנים, וארגז למטען יציבו עליה."
 ובדברו, קרא לעבדים, ואלה צייתו לו.
 הכינו בחוץ כרכרת פרדות שנעה לבטח,
 ואת הבהמות שמו בעול ורתמו אליה.
 הנערה נשאה את בגדי הפאר מהחדר
 והעמיסה על הכרכרה המצוחצחת,
 והאם גדשה בתיבה צידה ערבה למיניה,
 שמה הרבה מטעמים, ואף מזגה יין
 בחמת מעור עז. עלתה הנערה לעגלה,
 והאם הושיטה לה בכד זהב שמן זית
 זך, שבו ימשחו את עורן היא ונערותיה.
 בתה אחזה בשוט ובמושכה הנוצצת,
 הצליפה, וזוג הפרדות בתפיפת רגל

65

70

75

80

משך בחשק ונשא את הבגדים ואותה,
 לא לבדה, כי לצדה הלכו נערותיה.
 85 הן הגיעו אל שטפו היפה של הנהר,
 שם הבריכות מלאות תמיד, שפע מים
 זכים נובעים ומוחים כל רבב מהבגד.
 אז הן התירו את הפרדות מהעגלה,
 שילחו אותן אל שפת הנהר ליד השפך
 90 ללחוך עשבי יבלית מתוקים. בידיהן
 נשאו את הבגדים, השרו במים הכהים,
 ובבורות, מתחרות בזריזות, רקעו עליהם.
 כך הן כיבסו וניקו אותם מכל כתם,
 ופרשו אותם בשורה על החול, במקום בו
 95 גלי הים רוחצים על החוף את חלוקי האבן.
 אחרי כן בעצמן הן טבלו והתמרקו בשמן,
 ואז ערכו סעודה על גדת הנהר, והמתינו
 עד אשר יתיבשו הבגדים בחום השמש.
 ולאחר שאכלו ושבעו היא ונערותיה,
 100 הסירו את צעיפיהן ופנו לשחק בכדור,
 ונאוסיקאה צחורת הזרוע מרקידה ושרה.
 כמו ארטמיס שעם קשתה בהרים משוטטת
 על רכסי טאיגטוס הרם או ארימנתוס,
 ששה לרדוף חזירי בר ואיילים קלי רגל,
 105 יחד איתה משתעשעות נימפות היער,
 בנות זאוס אוזו האיגיס, ולב לטו שמח,
 כי בתה גבוהה מכולן בראש ובמצח,
 ואם כי כולן יפות, בנקל היא ניכרת,
 כך בלטה הנערה הבתולה בין שפחותיה.
 110 היא עמדה לרתום את הפרדות, לקפל את
 הבגדים המרהיבים, ולשוב הביתה,
 אך אז דאגה לעכבה האלה אפורת העין,

כדי שיקיץ אודיסאוס, יראה את הנערה
 היפהפיה, והיא תובילו אל עיר הפייאקים.
 115 את הכדור לעבר שפחה זרקה בת המלך,
 החטיאה, והכדור צנח לעמקי הזרם.
 הנערות צעקו, וכך התעורר אודיסאוס
 האלוהי, התישב, והרהר בנפש נרגשת:
 "אוי, לאיזו ארץ הגעתי? מי אנשיה?
 120 האם אלה פראים, אלימים וחסרי חוק,
 או נדיבים לנכרים ובלבם יראי אל?
 קול נערות רך הגיע אלי, צריחת נימפות
 אלה שמקומן על ראשי ההרים התלולים,
 ליד מעיינות הנחלים, ובכרי דשא.
 125 ואולי דוברי לשון בני אדם נמצאים פה?
 ובכן אקום, אבדוק בעצמי ואדע זאת."
 ואז בידו החסונה קטף אודיסאוס
 הנהדר ענף עם עלים מעבי השיח
 לכסות בו את מבושיו, ויצא מן הסבך.
 130 כאריה הרים שסומך על כוחו, מגיח
 מוצלף במטר וברוח, יוקד עינים,
 רודף אחרי פרים בשדה או להקת צאן
 או איילי בר, ובטנו דורשת ממנו
 לתקוף עדרים ואף בגדרה מבוצרת,
 135 כך אודיסאוס עמד לבוא בין הנערות
 יפות השער, עירום, כי הכריח הצורך.
 נורא הופיע לעיניהן, מטונף במי מלח,
 והן התפזרו באימה בין שלוחות החול.
 בת אלקינאוס לבד נשארה, כי אתנה
 140 שמה עוז בלבה וסילקה מגווה את הפחד.
 היא עמדה מולו, ואודיסאוס תהה אז
 אם יחבק את ברכי הנערה יפת העינים

ויתחנן, או נעמד ממרחק יפציר בה
 בעדינות שתנחהו לעיר ותינתן לו בגד.
 145 כך הוא שקל ומצא לבסוף שכדאי לו
 להתחנן ממקומו במלים מביעות רוך,
 שמא תכעס הנערה אם יגע בברכיה.
 מיד הוא אמר את דבריו בעורמה ובמתק:
 "אנא, גברתי, האם אלה או אדם את?
 150 אם את אחד האלים מרחבי השמים,
 מאוד את דומה לארטמיס בת זאוס
 במבנה הגוף, בקומה ובתואר פנייך,
 ואם את מבני האדם שוכני הארץ,
 ברוכים פי שלושה אביך ואמך הנכבדת,
 155 ופי שלושה גם אחייך. ודאי רב האושר
 הממלא בזכותך את לבם בכל פעם
 שפרח כזה מצטרף למחול לעיניהם.
 אך יותר מכולם מבורך בלבו אותו גבר
 שמתנותיו ישאו חן ויוביל אותך לביתו.
 160 דמות אדם שכמוך עד היום לא ראיתי,
 לא גבר וגם לא אשה, והעין נדהמת.
 אכן, כך פעם בדלוס ראיתי עץ תומר
 רך, רענן, שצמח ליד מזבח אפולון,
 כי גם לשם הלכתי, רבים אחרי אז באו,
 165 והרבה אסונות מכאיבים בדרך חיכו לי.
 גם אז לבי התפעם למראהו זמן רב,
 כי מעולם עץ דומה לא נישא מהארץ.
 כך, נערה, גם מולך אני משתומם, וחרד
 לאחוז בברכך. צרה איומה באה עלי,
 170 עד אתמול נגרפתי בים הכהה כיון,
 עשרים יום נסחף בגלים וברוח שוצפת
 מהאי אוגיגיה, ולכאן איזה אל השליכני,

שגם פה אתענה, איני חושב שכבר תמו
 פגעיי, עד אז האלים הרבה עוד יוסיפו.
 175 חוסי, גבירה, את האדם הראשון שפגשתי
 אחרי הרבה יסורים, ואינני מכיר איש
 אחר מיושבי הארץ. הראי לי את הדרך
 לעיר, ותני לי בגד בלוי שאתכסה בו,
 אולי הבאת פיסת בד לעטוף את בגדיך.
 180 ושיתנו האלים את מה שלבך מייחל לו,
 בעל ובית, ויעניקו גם אחוה מושלמת,
 כי אין עוד דבר כה גדול ויקר ערך
 מאיש ואשה שמקיימים יחד בית
 בהסכמת לבבות. לשונאיהם נגרם צער,
 185 לאוהביהם שמחה, ויוצא שמם לשבח.
 ואז נאוסיקאה צחורת הזרוע ענתה לו:
 "נכרי, הן אינך נראה אדם רע או בער,
 ידוע שזאוס חולק מנת מזל לכל איש,
 לטובים ולרעים, לכל אחד כרצוי לו,
 190 אולי זה חלקך מידו, ועליך לשאת זאת.
 וכעת מכיוון שהגעת לעירנו ולארצנו,
 לא יחסר לך בגד או דבר שזכאי לו
 איש מתחנן ושבע תלאות שבא הנה.
 אראה לך דרך לעיר, ואגיד את שם עמנו.
 195 פייאקים יושבים בעיר הזאת ובארץ,
 ואני היא בת אלקינואוס נדיב הנפש,
 מקור עוצמתם וכוחם של הפייאקים."
 כה היא אמרה, וקראה אל שפחותיה,
 "עצרו, נערות, לאן ברחתן למראה איש?
 200 אולי חשבתן שהאיש הזה הוא אויב?
 אין שום אדם בהווה ולא יהיה גם
 מי שאי פעם יבוא אל אדמת הפייאקים

כדי לחבל. אנו אהובים על בני האלמוות,
 ושוכנים בקצווי הים הגועש לבדנו
 205 הרחק, ולשאר בני האדם אין לנו קשר.
 זה גבר אומלל שנדד ובא הנה,
 וכעת עלינו לדאוג לו, כי בחסות זאוס
 כל נכרי ואביון, וגם חסד קט יש לו ערך.
 מהר, נערות, תנו מזון ומשקה לאורח,
 210 ורחצנה אותו בנהר במקום מוגן מהרוח.
 כה היא אמרה, והן נעצרו וקראו זו לזו.
 אחר הן הביאו אל מחסה את אודיסאוס
 כפי שביקשה בת אלקינואוס נדיב הנפש.
 לידו הן הניחו בגדים, גלימה וכתונת,
 215 נתנו לו את כד הזהב עם שמן הזית
 הזך, והורו לו לרחוץ בשטף הנהר.
 ואז אודיסאוס אמר לשפחות שליווהו:
 "לכו, נערות, עמדו מהצד ובינתיים
 אשטוף מכתפיי את המלח, ואמשח בשמן
 220 את אבריי, כי שמן מזמן לא נגע בי.
 אך לא אתרחץ לפניכן, אני בוש ללכת
 עירום בין נערות שלהן תלתלי חן."
 הן התרחקו, וסיפרו זאת לבת המלך.
 ואודיסאוס הנהדר שטף במי הנהר
 225 מעל גבו וכתפיו הרחבות את המלח
 והסיר מראשו את קצף הים שדבק בו.
 ולאחר שרחץ היטב והתמרק בשמן,
 לבש את הבגדים שהבתולה נתנה לו.
 ואז אתנה עשתה שיראה לעיניים
 230 גבוה ומוצק יותר, וייפתה מעל המצח
 את תלתלי שערו שדמו ליקינתון פורח.
 כמו שאומן בקי מצפה בזהב כלי כסף,

איש שהפייסטוס ופלס אתנה הכשירו
 והוא מוציא מידייו מלאכת מחשבת,
 235 כך האלה על ראשו וכתפיו נסכה חן.
 הוא סר הצידה והתישב על חוף הים,
 קורן ביופי ובהוד, והנערה הסתכלה בו
 ואמרה לנערות העטורות תלתלי חן:
 "שמעו את דבריי, נערות צחורות זרוע,
 240 לא בלי רצון האלים שוכני האולימפוס
 בא האיש הזה אל הפייאקים הברוכים.
 תחילה הוא נראה לי מחריד כשהופיע,
 וכעת הוא דומה לאחד האלים בשמים.
 הלואי שהאיש שיקרא בעלי ידמה לו,
 245 שיתגורר במקום, וישמח שהוא חי כאן...
 אך, נערות, תנו מזון ומשקה לאורחנו."
 כה היא אמרה והן נשמעו לדבריה,
 ושמו מזון ומשקה לפני אודיסאוס.
 אכל ושתה הגבור הנפלא למוד הסבל
 250 בתאוה, כי מזמן לא בא אל פיו מאומה.
 אך נאוסיקאה צחורת הזרוע לא נחה,
 קיפלה ושמה בעגלה היפה את בגדיה,
 רתמה את הפרדות מוצקות הפרסה,
 עלתה אל המושב והאיצה באודיסאוס:
 255 "קום, נכרי, נלך אל העיר, אדאג שתגיע
 אל בית אבי הנבון, ושם, אני יודעת,
 תכיר את כל הטובים שבין הפייאקים.
 אך עשה כדבריי, אינך נראה רפה שכל:
 דרך הכפר, בחלקות אדמה מעובדת,
 260 לך בזריזות אחרי הכרכרה ופרדותיה
 עם הנערות, ואני אראה את הדרך.
 וכשנגיע לעיר, תיווכח, היא מוקפת

חומה גבוהה, נמל נאה משני עבריה,
 ומבוא צר באמצע, ובחול לאורך הדרך
 265 ספינות חטובות, כי כל איש חונה בשוליה.
 שם מול נוה פוסיידון היפה יש רחבת שוק
 מאבנים שהובאו בגרירה ושוקעו בקרקע.
 את כלי הספינות השחורות מתקינים בה,
 חבלים ומפרשים, ומקציעים משוטים.
 270 כי אין לפייאקים עניין בחצים ובקשת,
 רק בתרנים ומשוטים, ובספינות איתנות
 שבהן גאים הם שטים בים עוטה הקצף.
 אך אל אגרה את לשונם הרעה, עוד ישמיצו
 אותי אחר כך, כי בעם יש הרבה עזי מצח.
 275 איש מרושע יגיד כך אם ניתקל בו:
 'מי הולך עם נאוסיקאה, נכרי נאה וגבוה?
 איפה מצאה אותו? ודאי יהיה לה לבעל.
 לבטח אספה מספינה נודד שהגיע
 מעם מרוחק, הלא אין שכנים לידנו.
 280 או שזה אל ששמע תכופות את תפילותיה,
 ובא משמים, והיא לתמיד תהיה לו.
 כן, מוטב כך, שתלך ותמצא לה בעל
 במקום אחר, כי בפייאקים היא מזלזלת,
 אף שבארץ הרבה אצילים מחזרים אחריה.'
 285 כך ידברו, ובשמי הנאה ידבק כתם.
 הן גם אני אגנה נערה שתנהג כך,
 לא תתחשב באב ובאם שחיים עוד,
 ותתקרב לגברים לפני נישואיה בטקס.
 שמע נא, נכרי, היטב לדבריי, ותוכל
 290 לזכות מאבי לליווי ולשיבה הביתה.
 תמצא חורש עצי תרזה נפלא של אתנה
 לצד הדרך, עם מעיין ומוקף באחו.

שם נחלה של אבי וגם גנו הפורח
 והמקום רחוק מהעיר בטווח צעקת איש.
 295 שב במקום וזמן מה חכה, עד שאנו
 נעבור בעיר ונגיע אל ביתו של אבי.
 וכאשר תוכל לשער שכבר הגענו,
 אז לך אל עיר הפייאקים ושאל שם
 היכן בית אבי אלקינואוס גדל הנפש.
 300 קל להכיר את הארמון, וגם ילד
 קטן יובילך, משום שבתי הפייאקים
 אינם בנויים כהיכל הגבור אלקינואוס.
 כאשר תהיה בחצר בין כתלי הבית,
 עבור מהר באולם הגדול וגש אל
 305 אמי. היא יושבת ליד האח לאור האש,
 טווה צמר ארגמן מפליא לעיניים,
 גבה לעמוד, ומאחור יושבות שפחותיה.
 שם עומד כסאו של אבי, קרוב אליה,
 והוא יושב ושותה את יינו כבן אלמוות.
 310 חלוף על פניו לעבר אמי ואחוז בברכיה,
 כך תראה במהרה את היום המשמח
 שבו תשוב, גם אם מרחוק באת הנה.
 אם תמצא חן והיא תטה לך חסד,
 יש תקוה שאת קרוביך תראה, ותגיע
 315 אל ארצך ואל ביתך הבנוי לתפארת.
 כה אמרה, ובשוט הנוצץ הצליפה
 בפרדות, ומיד הן עזבו את שטף הנהר.
 היטב הן רצו, והיטב טפפו ברגליהן,
 והיא נהגה במתינות ובמידה הצליפה,
 לבל יפגרו מאחור הנערות ואודיסאוס.
 320 השמש שקע, והם הגיעו אל החורש
 המהולל של אתנה. ושם ישב אודיסאוס

הנהדר, ומיד התפלל אל בת זאוס הכביר :
"שמעי, בת זאוס אוחז האייגיס, אטריטונה.
325 הקשיבי כעת, כי לא הקשבת לי לפני כן,
באסוני, כשמרעיד הארץ הנודע הלם בי.
תני שאמצא חיבה וחמלה אצל הפייאקים."
כה הוא אמר בתפילה, ושמעה פלס אתנה,
אך לא התגלתה לעיניו כי יראה את
330 אחי אביה. והוא המשיך לשפוך זעם
על אודיסאוס הנהדר, עד שוברו לארצו.

(מיוונית : אהרן שבתאי)